

Список використаних джерел

1. Transport and the Regions Transport and the Economy. Standing Advisory Committee on Trunk Road (SASTRA) Assessment / UK Department of the Environment. – London, 2014.
2. Гурнак В.М. Проблеми управління економіко-господарською діяльністю транспортної галузі в сучасних умовах / В.М. Гурнак, О.В. Ананченко // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Вип. 32. К. ДЕТУТ – 2015 – с. 9-19
3. Волинець Л.М. Вплив політичних рішень на міжнародні перевезення України. Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К.: НТУ, 2015. – Вип. 3 (33). – с. 70 – 74.
4. Волинець Л.М. Управління матеріальними потоками на прикладі Департаменту стратегічного розвитку дорожнього ринку та автомобільних перевезень Міністерства інфраструктури України. Управління проектами, системний аналіз і логістика. №.15. – К.: НТУ, 2015
5. Воркут Т.А. Систематизация показателей оценки организационных структур перевозчиков автомобильного транспорта в контексте реализации сбалансированной системы показателей / Т.А. Воркут, О.Е. Билоног, О.Ю. Сопочко, Ю.А. Третиниченко // Экономика и управление на транспорте. – К.: НТУ, 2017. – Вып. 5.
6. Журнал «Укравтотранс» - Офіційне видання Всеукраїнської асоціації автомобільних перевізників. – К. №1-3. – 2017.
7. Хоменко І.О. Регіональна характеристика міжнародних автотранспортних мереж / І.О. Хоменко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: зб. наук. праць. – Чернігів: ЧДТУ, 2005. – № 24. – С. 159-169.
8. Хоменко І.О. Мультиплікативні підходи до формування вантажопотоків автопідприємств / І.О. Хоменко // Вісник Чернігівського державного технологічного університету: зб. наук. праць. – Чернігів: ЧДТУ, 2007. - № 29. – С. 98-105.
9. Шкарлет С.М. Державно-приватне партнерство як один з механізмів ефективного фінансування пріоритетних проектів дорожньої галузі / С.М. Шкарлет, В.П. Ільчук, І.О. Хоменко // Економічний простір: зб. наук. праць. – №89. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2014. – 93-103с.

Гутнікова Н.Ю., студентка 5 курсу, група МЕДп-171,
Науковий керівник - Зосименко Т.І., к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет (м. Чернігів, Україна)

ЕКСПОРТНІ МОЖЛИВОСТІ УКРАЇНИ НА КИТАЙСЬКОМУ РИНКУ

Однією з важливих умов інтеграції у світову економіку є ефективне використання можливостей експортного потенціалу, адже саме він створює нові можливості для розвитку економіки, сприяє оздоровленню економіки країни [1]. Україна має значний економічний потенціал за рівнем запасів та видобутку мінеральних ресурсів, в галузях АПК, також виробляє до 5% світової мінеральної сировини. Однак експортний профіль України визначають продукти з низькою часткою доданої вартості, зокрема чорні метали, товари основної хімії. А частка продукції вищого ступеня переробки є незначною (табл.1). Питома вага такої наукоємної продукції, як літальні й космічні апарати та їх складові, коливається на рівні 1 %.

Таблиця 1

Динаміка зовнішньоторгівельного балансу України високотехнологічних товарів з 2015 по 2017 р.*

	2015			2016			2017		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
Прилади та апарати оптичні	156154	449346	-293192	143259	563460	-420201	148588	762490	-613902
	0,41%	1,23%	-0,82%	0,39%	1,45%	-1,06%	0,34%	1,54%	-1,2%
Електричне обладнання; відео- та аудіоапарат ура	1982122	2700226	-718104	2076814	3203375	-1126561	2548723	4125018	-1576295
	5,19%	7,38%	-2,19%	5,71%	8,24%	-2,53%	5,89%	8,33%	-2,44%
Літальні та космічні апарати	190724	54738	+135986	78943	50476	+28467	29029	25906	3123
	0,50%	0,15%	+0,35%	0,22%	0,13%	+0,09%	0,07%	0,05%	+0,02%

*побудовано автором на основі даних [5]

Аналіз кон'юнктури світових ринків дозволив виокремити низку товарів, які користуються зростаючим попитом. Але в Україні частка продукції машинобудування в структурі експорту зменшується. Це негативно впливає на експортний потенціал, не дає можливості модернізації підприємств-експортерів [2].

Наявний від'ємний торговий баланс на високотехнологічних товарів (наприклад, експорт електричних машин поступався імпорту на 2,44%). Тобто, говорячи про торговельні відносини з розвинутими країнами, можна виявити дисбаланс між ресурсомісткою та наукомісткою продукцією. Україна ще не здатна задовольнити попит на високотехнологічну продукцію через ряд фінансових та технологічних факторів. Але, наприклад в галузі «літальні та космічні апарати» спостерігається, хоч і незначне, але перевищення експорту над імпортом.

В умовах диверсифікації географії українського експорту важливим питанням є розвиток торговельних відносин, пошук нових партнерів, та вихід на нові ринки. Одним з перспективних напрямків є ринок Китаю. Сьогодні економіка Китаю розвивається, модернізується енергетичний комплекс. Виважена зовнішньоекономічна політика країни характеризується тим, що вона є відкритою в межах, які є вигідними. Україна ж тільки почала формувати зовнішньоторговельну модель, яка відповідає сучасним процесам глобалізації. Більшість теорій міжнародної торгівлі доводять, що зовнішня торгівля між двома країнами апіорі являє собою взаємовиграшну модель. Але ця теорія є справедливою лише за умови співставного рівня конкурентоспроможності торговельних партнерів.

Країна буде отримувати вигоди від торгівлі навіть при від'ємному сальдо зовнішньої торгівлі за умови, якщо її економіка буде достатньо конкурентною для зовнішнього інвестування. На даному етапі у структурі двостороннього обігу торгівлі товарами наявний значний дисбаланс: імпорт китайських товарів практично втричі перевищує український експорт до Китаю [3].

Аналіз динаміки експорту з України в КНР показав, що обсяг експорту у 2017 році, порівняно з 2013 роком знизився на 25,21 %. При цьому, якщо китайський імпорт до України є збалансованим (рівнопредставленим), то український експорт до КНР є однокультурним. У 2016 р. в структурі українського експорту з України до Китаю домінували поставки: жирів та олій тваринного або рослинного походження; зернових культур; чорних металів. Головним чинником, що суттєво впливає на обсяг і структуру експортно-імпортних операцій, є географічна віддаленість країн і, як наслідок, тривалий час доставки товарів.

З урахуванням пріоритетів, визначених в якості рушійної сили для інновацій та створення високої доданої вартості, була складена матриця експортно-орієнтованих секторів економіки (табл. 2).

Таблиця 2

Матриця експортно-орієнтованих секторів економіки України за вектором торгівлі з Китаєм

Сектор промисловості	Товарна група	Наявність експорту за останні 3 роки	Питома вага імпорту з України у внутрішньому споживанні Китаю, %	Конкурентні переваги за виробництвом даної товарної групи
Харчова	Цукор і кондитерські вироби	+	+	Природно-кліматичні умови, сировинна база, людський капітал, налагоджене виробництво і досвід
	Зернові культури, борошно, крохмаль, молоко;	+	+	
	Продукти переробки овочів	+	+	
Машинобудування	Реактори, котли, обладнання	+	-	Сировинна, наукова база, робоча сила
	Електричні машини та обладнання; аудіоапаратура	+	-	
Аерокосмічна	Літальні та космічні апарати	+	+	Сировинна, наукова база, робоча сила

*складено автором на основі: [6]

У середньостроковій перспективі можна прогнозувати подальше посилення міжнародної економічної та політичної конкурентоспроможності КНР і підвищення її активності у глобальних і регіональних процесах. За оцінками китайських фахівців, країна має ресурс у 10-15 років на кардинальну модернізацію економіки та долучення Китаю до технологічного лідерства. За умови проведення цілеспрямованої та системної зовнішньоекономічної політики, українсько-китайське співробітництво сприятиме вирішенню Україною аналогічних завдань з модернізації економіки. Співробітництво доцільно сфокусувати на декількох напрямках: співробітництво в галузях складного машинобудування (ОПК, авіа- та суднобудування, космічні галузі тощо); залучення китайських інвестицій в український АПК (пріоритет для високопродуктивних та технологічних проєктів), започаткування нових підприємств з виробництва та переробки аграрної продукції, поставки на китайський ринок широкої номенклатури сільськогосподарської та харчової продукції; співпраця у секторі соціальних послуг, розвиток туризму, експорт освітніх послуг; розвиток співпраці у сфері транспортних послуг (у першочерговому порядку – відкриття прямого повітряного сполучення Пекін-Київ); залучення китайських інвестицій до фінансування інфраструктурних проєктів тощо [4].

Сьогодні Україна перебуває в процесі інтеграції в світову економіку. Для більш дієвого та ефективного міжнародного співробітництва необхідно виробити власну стратегію, змінивши структуру національної економіки, зорієнтувати виробників на збільшення частки експорту, знайти нові ніші на іноземному ринку. Важливим вектором взаємовигідного співробітництва для України є Китай. Хоча на даний момент основною часткою експорту з України до КНР становить сировина та товари рослинного походження, перспективними також є авіакосмічна галузь та ПЕК. Важливо проводити комплексну та

послідовну експортну політику, яка б враховувала китайський торговельний вектор як стратегічно важливий для України.

Список використаних джерел

1. Грушинська Н.М. Розвиток експортного потенціалу України в сучасних світогосподарських процесах / Н.М. Грушинська, М.П. Музиченко // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 7. – С. 19-26.
2. Дедаєва Л. М Сучасні тенденції розвитку експортного потенціалу України [Електронний ресурс] / Л.М. Дедаєва // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2012. – №2 – Режим доступу: [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2012/02\(61\)2012/2_12_29.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2012/02(61)2012/2_12_29.pdf)
3. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Китаєм [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства закордонних справ України. – Режим доступу: <http://china.mfa.gov.ua/ukraine-cn/trade>
4. Щодо окремих питань розвитку економічного співробітництва України та Китаю в сучасних умовах. Аналітична записка [Електронний ресурс] / Національний інститут стратегічних досліджень. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1359/4>.
5. Зовнішня торгівля України за товарними групами з усіма країнами [Електронний ресурс] / Державна фіскальна служба України. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/ms/f2>
6. Дані з сайту: <https://wits.worldbank.org>

A.S. Petrovska, Post-Graduate Student
Scientific consultant **N.P. Butko**, Doctor of economic, Professor
Chernihiv National University of Technology (Chernihiv, Ukraine)

DEVELOPMENT OF RENEWABLE ENERGY SOURCES AS A FACTOR OF ENHANCING ENERGY SECURITY IN UKRAINE

Energy ensuring is one of the factors that guarantees the development of the country's economy and the social life. Problems of the environmental pollution make most developed countries to formulate their energy strategies aimed at the use of renewable energy (RES), which is inexhaustible and *environmentally friendly*.

Ukraine can increase the total final energy use from renewable sources to 2030 as has one of the largest energy potential for development in South-Eastern Europe, where 73% of the renewable energy potential will come from thermal energy, 20% from electricity and 7% from transport [6].

According to IRENA, in 2030 about 57 million Gcal of thermal energy can be produced from RES, a significant part of which is biomass (32.7 million Gcal). The fulfillment of this forecast will save about 7 billion cubic meters of natural gas annually [6].

The urgent need to solve the energy problem of the economy promotes the improvement of the institutional environment both at the state and at the regional level. The Energy Strategy "Security, Energy Efficiency, Competitiveness" of Ukraine for the period up to 2035 was approved by the Government On August 18, 2017, this is the basic document for ensuring energy security and sustainable development of the energy sector by 2035 [3]. The Energy Strategy of Ukraine was developed in the context of the Strategy of the Sustainable Development "Ukraine 2020", approved by the Decree of the President of Ukraine on January 12, 2015, No. 5 and provides energy reform and implementation of energy efficiency programs within the defined vector of further development [2].

Such factors as energy intensity reducing, diversification of sources and routes of energy supply and domestic production increasing will promote economic, energy and environmental security. This will lead to the energy balance optimization and will create a solid foundation for the country's sustainable energy future [2].

It is well-known that alternative energy sources include inexhaustible sources of energy that constantly exist or occasionally appear in the natural environment (sun energy, wind, geothermal, aerothermal, hydrothermal, energy of waves and tides, hydropower, biomass energy, organic waste gas, biogas).

Ukraine has a significant bioenergy potential based on the use of biomass biofuels and is one of the strategic directions of development of renewable energy sector.

The annual technically feasible energy potential of solid biomass, which exist practically in all regions of Ukraine, is equivalent to 18 million tons, and its use makes it possible to save about 22 billion cubic meters of natural gas per year. The largest potential of solid biomass is concentrated in the Poltava, Dnipropetrovsk, Vinnitsa and Kirovograd oblasts and exceeds 1.0 million tons of energy per year [7].

Ukraine has the necessary conditions for the production of liquid biofuels, it concerns land resources, plant potential, and its own available production facilities. The annual technically achievable energy potential of liquid biofuels in Ukraine is equivalent to 1 million tons of oil equivalent. Its use makes it possible to save about 1.2 billion cubic meters of natural gas per year. The largest potential of liquid biofuels is concentrated in the Vinnitsa and Poltava regions, where its amounts are more than 90 thousand tons of fuel oil per year.

Ukraine has good potential for the production of fuel ethanol, which is already established in the four distilleries (Gaysynskiy, Zarubynskyy, Ivashkivskyy distilleries, Khorostkiv sugar-refineries MPD). It is planned to attract 8 more distilleries to the production of fuel bioethanol in the next three years. The use of liquid biofuels will help to reduce emissions of greenhouse gases, will have a positive impact on oil impact reducing and will allow our country to fulfill